

Előfizetési díj:

Egészévre 4 ft., Félévre 2 ft., Negyedévre 1 ft.

Hirdetmények:

3 hasábos petitsor egyszer 9 kr., többszöri hirdetésnél 7 kr., Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttér petitsora 12 kr.

ZALAMEGYE

társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap

szellemi és anyagi részét illető közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Bérmegtelen leveleket csak ismert kezektől fogadunk el.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“ és a „Zalaegerszegi ügyvédi kamara“ hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnap.

A vasárnapi munkaszünet.

Tekintetes szerkesztő úr! Nem tehetek róla, ha talán némelyek engem görbe-fésűsnek, mult századbéli mumiának fognak is nevezni: elmondom azt, a mi engem megbotránkoztatott. Ha nem használ is az illetőknek, legalább lássa a világ, hogy még vannak kivételek is.

Mult vasárnap, július 19-én halaszthatlan foglalkozás miatt Zala-Egerszegre kellett utaznom; éppen beharangozóskor érkeztem, s nem kis botránkozással tapasztaltam, hogy míg a helybeli, úgy a vidéki népség is tömegesen sietett az isteni tiszteleire, ugyan akkor az ájtatoskodók tömegén keresztül számtalan falusi szeker szállított gabonát a kereskedőkhöz, s ezek raktárainál a legélénkebb forgalom, leraadás és azonnal zajos rostálás kezdődött.

Régi ember vagyok. Még azon időből, midőn a deákot az iskolában nemcsak tanították, hanem nevelték is; midőn a hitoktatás tüzetesebben, behatóabban történt. — Talán ez az oka elfogultságomnak, de alig fog valaki megcáfolhatni a részben, hogy a vallásosság a nép körében is csökkent; pedig ez nagy szerencsétlenség, mert vele jár a közérkölciség hanyatlása, mi az államokat alapjaikban támadja meg.

Az Isten nyugalomra rendelte a hetedik napot és az illető birtokos, ki eselédjét és marháját még vasárnap is dolgoztatja, nem gondolta-e meg, hogy ez által eselédjeit a vallás iránt közömbössé teszi, erkölcsiségét lerontja, gazdája érdeke iránt is közömbössé lesz.

Nem gondolhatná-e meg, hogy azon szegény eseléd és a marha is, habogy hat napon által reggeli 4 óratól esti 9—10 óráig folyvást a legnehézebb munkát teljesíti, a hetedik napi nyugvást mily méltányosan igényelheti; s ha hogy ez elvonatik tőle, kifáradva, összetörődve, minő kedvvel és munkaerővel mehet a következő heti munka elé?

A vasárnapi zaklatás tehát nemcsak a vallás elleni botránny, de még a gazdasági munkákra is feleltébb hátrányos.

„Zalamegye“ tárcája.

A pénz nem boldogít.

Elbeszélés.

Írta: Rosenberg Henriette.

Kedves olvasóm! Képzeld magadnak egy regényes vidéket, hol magas hegyek között szűk völgyecske kígyózik, hol a gondos kertész keze nem működik soha és mégis ezer és ezer virág pompázik és árasztja el a széllel. Oly gondosan vannak elhelyezve, mintha emberi kéz alkotásai volnának, pedig csalódló és feltévesztelben, mert maga a természet aranyozta be velük a vidéket a legesekélyebb emberi segély nélkül.

Itt csacska csermely félve csörren tovább, partján üdítő légkör honol. A bokor mélyébe hatolva zengi a fülemüle bajdalát. Félve vonul a kapzsi szemek elől, nehogy kegyetlen kéz megfoszsa kedves övétől.

Fenn a bérc ormán büszkén emelkedik százados tölgyektől körülvéve egy tündérpalota. Ne kiméljük a fáradságot s menjünk fel, tekintsünk be a palota márvány termeibe s kutassuk ki firkésző szemmel, igazi boldogság, megelégedés sugárik-e ki azokból? Vagy talán a völgy ölében levő kised gúnyhó több boldogságot rejt magában és megelégedést, mint a büszke palota?

Suttogva szájról szájra jár, hogy a palota kapzsi tulajdonosa milliói közé elzárkózva éli le egyhangulag napjait.

Ne hallgassunk azonban a mende-mondára, hanem menjünk fel magunk a palotába s személyesen győződjünk meg a valóról. — Talán a legszeretettelőbb ember ő és csak irigyei beszélnek rosszat róla.

Másnap reggel még napféltel előtt ágyamat elhagyva kisettem a szabadba és séta közben ezen

és kikkél rendszeren vasárnap és ünnepnapokon történik a zajos rostálás, nem azon gyanunak teszik-e ki magokat, hogy ez csupán azon okból történik így, mert vasárnap és ünnepnapokon egyéb munka szünetel, olesőbb napi bérért kapnak munkásokat. — Eljárásukon minden esetre megütköznek azok, kiknek vallása a vasárnapokat és ünnepnapokat ájtatosságra és munkaszünetre rendelte.

Legyünk mindenki iránt kimélelivel és tekintettel, hogy az kölesönös lehessen.

X.

A vidéki magyar hírlapszerkesztők és kiadók országos kongresszusa.

Tekintetes szerkesztőség!

Igen tisztelt kartárs úr!

A magyar vidéki sajtó kongresszusának megtartása iránt ez évi július hó 20-án Balaton-Füreden tartott előértekezlet megállapította azt a tárgysorozatot, melylyel foglalkozni a kongresszusnak hivatása leendő. Megküldjük e tárgysorozatokat s azt hisszük, ennél ékebb szólású meghívásra nincsen szükség.

Amit e tárgysorozat mint létesítendő ajánl, abból tűnik ki, mily roppant nagy hiányai vannak, mennyi a gyógyítandó sebe a magyar vidéki zurnalisztikának. Önök a bajt együtt érzik velünk; közös ez a baj s ha végre felcsundunk, hogy segítsünk rajta, e segítség csak testvéri egyetértés, közös igyekezet, közös munka által lesz eredménynyel biztató.

Egyesülésünkben az erő. Nem esoda, ha eddig gyengék voltunk, hiszen alig ismerjük egymást.

Meg fogunk ismerkedni és kezét fogunk szorítani egymással, kik magunkra hagvatva, szétosztottan harcolunk a hazáért és a szellemért. Egyesülésünkben csak üdv fakadhat mindkettőre.

A vidéki magyar hírlapszerkesztők és kiadók országos kongresszusa 1885-ik évi augusztus hó 24-ik és esetleg következő napjain fog megtartatni Budapesten, az írók és művészek társaságának e célra kikérendő helyiségeiben. Eredmény, sikere természetesen csak úgy lesz, ha minél többen vesznek benne részt. S ezért kartársi bizalommal fordulunk

Önökhez azzal a kéréssel, ne maradjanak távol, jöjjenek el a vidéki magyar hírlapíródalomnak és a vele foglalkozóknak közös érdekében.

Csak így emelhetjük fel a vidéki sajtót a porból, melyben most megalázkodva fekszik s helyezhetjük oda az őt megillető, előkelő polcra.

Ne hiányozzék e kongresszusról, találkozásunk, tömörítélünk ez első alkalmáról, a vidék szerkesztői és kiadói közül egy sem! Természetes, hogy a kongresszusban való részvételre a magyarországi nem magyar nyelvű hazafias lapok szerkesztőit és kiadóit szintén elvárjuk.

A kongresszusban való részvételről, a résztvevők számának és nevének megjelölésével, méltóztassék lehetőleg augusztus 5-éig Roboz István urat a „Somogy“ szerkesztőjét, Kaposvárott értesíteni.

A kongresszus részletes programját, a tárgysorozatot, a napi és ügyrendet legközelebb teszszük közzé vagy a fővárosi sajtó útján, vagy külön körözvénynyel.

Bizva önöknek az ügy iránt való nemes és őszinte érdeklődésében, kartársi üdvözlettel hangoztatjuk:

Viszontlátásra a kongresszuson!

Balaton-Füred, 1885. július hó 20-án.

Az előértekezlet tagjai:

Roboz István,

a „Somogy“ szerkesztője.

Varga Lajos ügyvéd,

a nagykanizsai „Zala“ szerk. orsz. képvis. a „Pápai Lapok“ szerk.

Lévay Imre,

főgymn. a „Veszprémi Közlöny“ szerk. a „Zalai Tanúgy“ szerk.

Batorfi Lajos,

udvardy Ignác, polg. isk. igazg. a „Zalamegye“ szerk. a „Veszprémi Független Hírlap“ szerk.

Kompholthy Tivadar,

a „Zalamegye“ szerk. a „Veszprémi Független Hírlap“ szerk.

A balaton-füredi értekezlet javaslata.

A Balaton-Füreden jul. 20-án egybegyűlt lapszerkesztők a kongresszus tárgyára és eljárására nézve következő eszméikkel, illetve javaslatokkal lépnek t. kartársaink elé:

Bajaink főforrása abban rejlik, hogy a vidéki sajtó, amennyi is sok létező benne a gyenge elem, teljesen izoláltan, védetlenségű és ottalmatlanul áll, úgy ki-, mint befelé. Közös erőfeszítésre képesítő szervezethez képest teljesen hiányában vagyunk.

Megalakítandó tehát a vidéki hírlapírók országos egyesülete: egységes szervezettel, központi igazgatással.

szavak hangzottak füleimbe: „Be kár, hogy ily gyönyörű palota oly szívtelen ember kezébe jutott. Ezen birtokot Bálint úr — mert úgy nevezi a nép — atyjától, ki egy becsületes, jószívű ember volt, örökölte. A szeretettel méltó öreg ezredes volt s számtalan esztát végig küzdött, míg az utolsóban egy golyó szívére találva a harcmezőn elesett anélkül, hogy utolsó bucsúszavát küldhette volna édes övének. Szegényei sokáig siratták, mert neves jötevőjüket veszítették el benne.”

Midőn a vándor elhallgatott, utamat a szokottnál gyorsabban folytattam, mert a kíváncsiság ösztönzött a palota urával megismerkedhetni.

Egy negyed óra múlva felértem a palotához, hol egy more kinézésű ember, — bizonynyal a palota cerberusa, — az ajtóban állott s még egy köszöntésre sem méltatott. En se sokat beszéltem vele, csak egyszerűen kérdém, hogy e vár ura hon van-e? Mire igenel válaszolt, azonban megjegyzé, hogy nem fogad senkit. Csudálkozva kérdezém okát, mire azt felelé, ne csudálkozzam affelelt, hogy ura úgy elzárkózik, de tudván, hogy minden héten legalább is két vándor jön, kik segélyt igénybe veszik és ez a mai viszonyokhoz mérve vagyonát tetemesen csökkentené, jobbnak találja a világtól egészen visszavonulva élni, senkivel érintkezésbe nem bocsátkozni. — s miután feltételezem, hogy uraságod is ilyen ügyben akar hozzáfordulni, kijelentem, hogy semmi áron sem bocsáthatom be hozzá! —

Ha a dolog így áll, akkor bátran bejelenthet engem, mert én senki segélyére nem szorulok s csak a véteket és lakóit akarom tanulmányozni! — Úgy látszik, mintha szavaimban kételkednék?! —

Mire a cerberus azt válaszolta, hogy megmondta már egyszer, hogy e kastélyba senkit sem bocsát be. Erre megboszankodva, félrelöktem a cerberust és siettem azon ajtóhoz jutni, melyben előbb a portás minden nesz nélkül eltűnt. Igaz, hogy ezen eljárásom fölött

majdnem magam előtt is kezdtem pirulni, de félton nem szoktam megállni soha s a valóról minden áron meggyőződést akartam szerezni.

Az ajtón kopogtatva feleletet nem kaptam. Vettem azonban magamnak annyi szabadságot s az ajtót kinyitva, beléptem a szobába. Képzeld kedves olvasóm, mily látvány tárult szemem elé! Egy magas, csinos, barna ur, alig 40 éves, kedves felesége társaságában egy nagy, négyzetletű vasláda előtt ültek és — szígyenlem elmondani — a halomba előttük levő aranyat és ezüstöt kéjelvezettel olvastatták s areukról le lehetett olvasni az örömet, melyet annak tudata ébresztett bennök, hogy a rakás pénzből semmi sem hiányzik. — Valóban kittäny mulatság, kellemes szórakozás! En ilyenre soha sem jöttem volna rá!

Midőn az ajtó nyikorgását meghallották, Bálint dühösen feltekintett és durván megszólított: „Ön parancsom dacára merészelt. — Beszédét félbeszakítva, így feleltem az elbizakodottnak: „Igen uram merészelt akarata ellen ezen szobába behatolni, mert meggyőződést akartam szerezni, vajjon a nép szava igaz-e vagy sem és magam is kíváncsi voltam, miért zárkózik úgy el a világtól? — De mindenekelőtt engedje, hogy bemutassam magam — én Orvay herceg vagyok, ki e gyönyörű vidék megtekintése végett teszem ezen kirándulást és önnek vendégszeretetről hallván, magam akartam arról meggyőződni. Ide jöttem és habozás nélkül elmondhatom, hogy egy királyi várban előbb nyervehetni bebecsáztatást, mint önnek lakásában, amit már érteni kezdek, mert önök most folytatott szép mulatságukban nem akarnak zavartatni, s e közben megfélekednek arról: „Hogy a pénznek csak akkor van valódi értéke, ha azt észszel és szívvel használjuk — úgy érteve, hogy felebarátunk nyomorán könyörüljünk, chezőknek kenyeret nyújtunk és más szenvedőkkel együtt érezzük!“ — „Mindehhez hercegségednek semmi köze,

hitelező alapszabályokkal. A sajtószabadság korlátain belül oda kell hatni, hogy a vidéki hírlapiradalommal való hivatászerű foglalkozás az egyleti tagsághoz legyen kötve: az egyesület minden tagja aláveti magát az egyesület alapította felelősségének; a vidéki sajtó tekintélyének fenntartására és megőrzésére szolgál, ha egyes lapok között felmerülő viták esetében nem a felek maguk szolgálatának maguknak igazságot, leggyakrabban érvényre juttatva azt, hogy summam jus summa injuria, hanem az egyesület élén álló s a közbizalom által odahelyezett igazságosság ítéletének vetik magukat alá. Az igazságnak és csak így tesszünk eleget és megmentjük lapjainkat legnagyobb hibáinktól, a közönséget tőlünk elfordító örökös civakodástól s a kollektíváltással sehogy össze nem férő kényes kioldásoktól.

Az egyesület további és főcélja a közös érdekeket szolgáló vidéki újságírók közt személyes és szellemi érintkezés létesítése és fenntartása. Az egyesület évenként vagy kétevenként nagy gyűlést tart a fővárosban, vagy a vidék valamely helyén, hol alkalom nyílik eszmecsere, szakzerű fölvonások, citatkozások rendezése, a gyűjtött tapasztalatok közlése stb. által a vidéki lapok színvonalát helyes irányban fejleszteni, azoknak tartalmára, szellemi értékére üdvös befolyást gyakorolva, ekképp a vidéki hírlapoknak bizalmat, tekintélyt és jóakaratot biztosítani a közönségnél.

Az egyesületnek a központon kívül, hol ez a fővárosi hírlapírók egyesületével lenne kapcsolatba hozandó, a vidék egyes nagyobb városában, az azon vidéken létező lapok számára anyaghoz képest, lennének főkörei, melyek egyrészt közértesítésként az érintkezést a centrummal, másrészt szorosabb együttműködést létesítenének a saját vidéki hírlapok között. Az egyesület szervezete, menten a bürokratia vagy padenterianak még árnyékától is, első sorban a kollektív együttműködést tartaná szem előtt.

A kongresszus lehetőleg iparkodik módot találni arra, hogy — a nélkül, hogy a vidéki újságírást ezáltal célteljes mesterességgé tenné, az egyesület alapszabályaiban kvalifikációt állapít meg — természetesen csupán jellemző és irodalmi képzettségre vonatkozó kvalifikációt, a vidéki szerkesztőkre nézve. Keres továbbá módot a vidéki hírlapok társaságának és az ebből eredő bajoknak meggyűlésére.

Az egyesülettel kapcsolatban létesítendő a vidéki hírlapírók segélyező és nyugdíjszövetkezete. A tagság szintén kötelező. Ez a szövetkezet is központi kezelés és a hozzáférhetőség megkönnyítése végett, kapcsolatba hozatik, vagy éppen beolvad, a már is tekintélyes eszközökkel rendelkező hírlapírók országos nyugdíjintézetébe.

A kongresszusnak feladata leendő továbbá a kiadók és szerkesztők között levő, eddig teljesen rendezetlen viszony szabályozása. Csak így érhető el az, hogy a szerkesztői állása nem tétlenül függjön a kiadó önkényétől, biztos alapot, valóságos pályát képezzen arra nézve, ki a vidéki sajtót szolgálja. Viszont a kiadó is megnyugtatót lel az iránt, mit követelhet és mit várhat lapja szerkesztőjétől.

A kongresszus továbbá programjába veszi a vidéki sajtónak a fővárosi iránt való szorosabb kapcsolatba hozását a kölcsönös függelékenység és támogatás alapján.

A kongresszuson létrejön továbbá a vidéki lapkiadók országos szövetkezete; egyike a program legfontosabb pontjainak. Ha valahol teljesen közösek az érdekek s ha valahol biztos sikerre vezethet az egyesülés, a szoros összetartás, úgy a lapkiadók vannak erre legjobban utalva. Szinte esodálatos, hogy a kiadó urak már eddig nem jöttek az egyesülés eszméjére, mely egyedül segíthet rajtuk.

A kongresszus össze akarja őket hozni, hogy szövetkezze, egyöntetű eljárás iránt juthassanak megállapodásra első sorban a hirdetési üggyelvényekkel szemben, melyek a legqualifikálatlanabb módon kihasználva a kiadók izoláltságát, ónszabta árakon küldik be hirdetéseiket. Hogy ezek az árak milyen méltánytalanok, milyen nevétségek, ezt legjobban tudják maguk a t. kiadó urak. És mégis kénytelenek közölni a hirdetést, mely gyakran még a szerkesztői költségét sem hozza be, mert máshonnan nem kapnak hirdetést s ha visszautasítanak egyet-egyet, a kegyetlen üggyelvények ezáltal teljesen ignorálják őket s még a csekély bevétel is elmarad.

én sem avatkozom az ön ügyeibe. Azért jöttem ily magányos helyre lakni, hogy embereket ne is lássak, mert aki az embeket olyan oldalról ismerte meg, mint én, az társaságukat többé soha fel nem keresi. S különben ha hercegségednek az eljárásom nem tetszik, akkor legyen oly szives engem minél előbb elhagyni, mert én is nagyon örvendenék, ha önt haza felé látán menni! „Értem! — Sokkal jobbnak találná, ha távoznám, mert zavartalanul pénzes ládájához ülhetne s pénz olvasással tölthetné el a hosszú napot, mit ön véteknél sem tekint, aztán ami a fő, a szegényeket kénykedve szerint elkergetheti ajtójától. Uram most látom, hogy a világnak igaza van, ha rossz hirnevét költi, mert különben hasznosabban kellene idejüket eltölteni, mint ezt vagyonos emberektől a világ jogosan megkövetelheti. S tudja uram, hogy miért van ez így? Mert önből a legnemesebb — a szív hiányzik és tudja uram, hogy anélkül szegényebbek vagyunk, mint a koldus maga! —

„Kérem térjenek magukhoz, legyenek a társadalomnak hasznos tagjai és ha évek múlva önkkel bárhol találkozán, megelégedéssel fogok önkkel kezest szorítani! Isten önökkel! —

A palotát elhagyva haza rándultam ezen új tapasztalással gazdagodva: „Hogy a pénz csak gazdagít, de boldoggá nem tesz soha! Nem is lettek ők soha sem boldogok és a szegények istápolói, mert ép multkor hallottam, hogy jóakaratu tanácsaim nem fogamzottak meg szívükben, jellemük nem változott meg és még most is elzárkóznak, cerberusok által senkit be nem eresztenek, hogy valamely gonosztevő pénzükhöz ne juthasson, vagy valamely szegény ne kérhessen és napokint újra meg újra a már annyiszor megforgatott pénzdarábot olvasgatják! — Úgy hiszem, nem csalódom, ha azt mondom, hogy egész életüket így fogják eltölteni! —

Pedig a hirdetéseknek legalább a technikai költségeket, a nyomda, papír, expedíció költségeit fedezniük kell, különben tönkre megy a lap, amint hogy évenként tönkre megy 50—60.

A kiadónak egyesülniük kell. Kölcsönösen kötelező árszabályt kell megállapítani hirdetéseikre nézve s ezen alul senki hirdetését közölni nem szabad. És még üdvösebb rájuk nézve, ha maguk szerveznek hirdetési irodát s egyedül ennek útján fogadják el a hirdetést akár magánféltől, akár üggyelvényektől. Csak így lehet jövedelmezővé a hirdetési intézmény a kiadókra nézve, még jelenleg csupán bosszúság és elkedvetlenedés forrása.

Nyomozni baj a hirdetési helyeg nagysága. A kongresszus kérvényt fog szerkeszteni a törvényhozáshoz a hírlaphelyeg megszüntetése, vagy legalább alászállítása tárgyában.

Ezeket tartják a kongresszus előkészítői a kongresszus főfeladatainak.

Kétséget sem szenved, hogy t. kartársaink között sokan vannak, kik egyhöz üdvös eszmékkel és javaslatokkal járulhatnak a kongresszus sikeréhez. E t. kartársainkat felkérjük, sziveskedjenek erre vonatkozó javaslatukat és indítványukat legkésőbb j. évi augusztus hó 10-éig velünk tudatni, hogy azokat a részletes programba belevehesük.

Ujból ismétljük: munkánk sikere a közreműködők sokaságától, egyetértésétől és buzgalmatól függ. Nem hiszünk, hogy csalódnunk fogunk, ha felteszük, hogy t. kartársaink az üggyelvények jóakarattal és tevékenységgel, testületi részvétellel biztosítani fogják az üdvös eredményt.

Az országos kiállítás a legkedvezőbb alkalom találkozásunkra. Ne mulasztuk el az alkalmat; soká tarthat, míg új jó s késő lesz már akkor.

Adóügy.

Radulovits Gerő kir. pénzügyi tanácsos és adófelügyelő úr a közigazgatási bizottság e havi ülésén következő felvéves jelentést terjesztett be:

Tekintetes Közigazgatási bizottság! Az általam képviselt közigazgatási ág állapotáról szóló jelentésem az 1885. év első felére az 1876. évi VI. t. c. 64. § a értelmében van szerencsém a következőkben előterjeszteni:

Az 1884. év végével maradt hátralék egyenes adóban 899,700 ffrt 80 $\frac{1}{2}$ kr., az 1885. évi első félévi előírás 971,782 ffrt 74 kr., összes tartozás 1,871,483 ffrt 54 $\frac{1}{2}$ kr. Hozzávéve az utólagos előírásokat 2679 ffrt 64 $\frac{1}{2}$ krt, együtt 1,874,163 ffrt 19 kr., levonva a törlesztéseket 1,4987 ffrt 58 $\frac{1}{2}$ kr., marad helyesbített előírás 1,859,175 ffrt 60 $\frac{1}{2}$ kr.

Erre 1885. év első felében befizetett 638,753 ffrt 38 $\frac{1}{2}$ kr., marad 1885. évi június hó végével hátralék 1,220,422 ffrt 22 kr.

Az 1884. évi június hó végével hátralék volt 996,646 ffrt 18 kr., tehát 1885. évi június hó végével a hátralék emelkedett 223,776 ffrt 04 krral.

Az 1885. évi január 1-től június végéig befolyt egyenes adókból 638,753 ffrt 38 $\frac{1}{2}$ kr., az 1884. évi hasonló időszakban befolyt 581,458 ffrt 14 $\frac{1}{2}$ kr., tehát a befizetési eredmény kedvezőbb 57,295 ffrt 24 krral.

Hadmentességi díj címén az 1884. év végével volt hátralék 966,59 ffrt 51 kr., hozzá az utólagos előírásokat 296 ffrt 50 kr., együtt 969,56 ffrt 01 kr., levonva a törlesztéseket 2667 ffrt, marad helyesbített előírás 942,89 ffrt 01 kr.

Erre 1885. évi június végéig befizetett 8693 ffrt 65 kr., marad 1885. évi június végével hátralék 855,933 36 kr. Az 1884. évi június hó végével a hátralék 878,55 ffrt 66 $\frac{1}{2}$ kr., tehát 1885. évi június hó végével a hátralék apadt 22,62 ffrt 30 $\frac{1}{2}$ krral.

Az 1884. év első felében hadmentességi díj címén befolyt 18251 ffrt 71 kr., az 1885. év első felében befolyt 8693 ffrt 63 kr., így az 1885. év első félévi befizetés kisebb 9558 ffrt 06 krral.

Az egyenes adó befizetésénél mutatózó kedvező eredmény a behajtás iránt a kellő időben történt intézkedéseknek tulajdonítandó; a hadmentességi díjnál mutatózó befizetési kevesebblet onnan ered, hogy a múlt év végével fennmaradt hátralék a szegényebb sorsú egyéneket terbeli, kiknél az aratás befejezése előtt a végrehajtás eredményre nem vezetett. Mindamellát azonban a hátralék 2262 ffrt 30 $\frac{1}{2}$ krral apadt.

Az egyenes adónál azon okból szaporodott a hátralék, mert az 1885. évi első félévi előírás az 1884. évi előírásához képest (mely az 1883. évi földadó előírás arányához képest vétetett fel, mivel az új földadó összesítések akkor még készen nem voltak) 172,124 ffrt 22 krral emelkedett.

Az 1885. évi első felében adófizetési halasztás 13. esetben, házádonmentesség pedig 58 esetben engedélyezett.

A tek. közigazgatási bizottság végzései ellen felbuzás nem adatott be.

Végül az A., B., és C. mintájú kimutatásokat ide mellékelve tisztelettel benutatom.

Z. Egerszeg, 1885. július 14-én.

Radulovits Gerő s. k.

m. k. pénzügyi tanácsos és adófelügyelő.

KÖZGAZDASÁG.

Clayton és Schuttleworth gépkiallítása.

Az általános országos kiállítással egyidejűleg és annak tartama alatt Budapesten a váci-körut 63. sz. épületben s annak udvarán a Clayton és Schuttleworth cég, a világ legnagyobb gazdasági gépgyára is kiállítást rendezett, mely Magyarország minden gazdáját kiválóan érdekelheti már csak azért is, mert e cég gépei vannak az idő szerint nemcsak hazánkban, de egész Európában leginkább elterjedve. Tény ugyanis, hogy például a bécsi világkiállítás alkalmával az egész Európában üzletben volt 70,000 darab gőzcséplőgép közül 21,500 darab cséplőgép és 23,000 darab lokomobil a Clayton és Schuttleworth cég gyáraiból került ki. E gyárat Clayton, angol hajóskapitány és egy Schuttleworth nevi

munkás 42 év előtt alapítá Lincolnban; s annak ma nemcsak Anglia összes tengerentúli gyarmataiban, hanem a földteke majd minden országában fiókgyárai, részint üggyelvényei vannak, úgy hogy a világcipőpálya példátlan állást foglal el; s minthogy a tudományos haladás legújabb vívmányait azonnal alkalmazásba veszi, ezen vezérállást a világ gazdasági gépipara terén mai napig is megtartá.

Az országos mezőgazdasági gépkiallításban a Clayton és Schuttleworth cég azért nem rendezett nagyobb szerű kiállítást, mivel Magyarországon még nincs oly telepe, melyből a cég nevéhez méltó magyar gyártmányok kerülhetnének ki. A beltölési munkagépekben csak a Burmeister és Wain-fele dán lefűlőző géppel van képviselve, mely percnként 2400 fogsást tevő függő lyes dobbal a tejet tökéletesen lefűlőzi s a tejgazdaságban igen hasznos szolgálót tesz. És ezenkívül a találmányok csarnokában mint újdonság ki van állítva a szalmakötőfonógép. A többi gépek már nagy elterjedésnek örvendenek Magyarországon s mint angol gyártmányok a program szerint ki is voltak zárva az országos kiállításból. De éppen ezen legnagyobb elterjedésnek örvendő gépek azok, a melyek a gazdaságok korszerű üzleti berendezésénél a főszerepet játszóak.

A Clayton és Schuttleworth kiállításában Budapesten ily gépeknek egész sorozatát találja együtt az a gazda, aki, hogy az amerikai verseny által megnövekedett helyzetén könnyítsen, földjét okszerűen akarja művelni s a kézimunkát mindenhol gépmunkával helyettesíteni. S a választék itt oly nagy, hogy minden nagyobb vagy kisebb gazdaság megtalálja a neki való gépeket, eszközöket a szántásra, vetésre, boronálásra, aratásra, cseplesre, takarmánykészítésre stb.

Mint a Clayton és Schuttleworth cég kiváló specialitási kiemelendők a cséplőgépek hozzá való járgány vagy lokomobilekkel, mely teljes felszerelésű gépek itt vagy tízféle kisebb-nagyobb szerkezetben találhatók. A legkisebb lokomobil 2 $\frac{1}{2}$ lóerőjű, a legnagyobb 10 lóerőjű. A szalmával való fűtésre is kétféle lokomobil látható: az egyik önműködő fűtőkészülékkel, a másik kétfős tüzsekerepnyel (patent Clayton & Schuttleworth.) Kiemelendők az annyira kedvelt 27, 34 és 38 hüvelykes szeges cséplőgép, melyek közül utóbbi 3000 kévét csépl el naponta s bámulatos egyszerű szerkezetű.

Kiemelendő továbbá: a 8 méter magasságig emelhető kazalrakó, mely legalább 8 munkást pótol naponta; az universaldrill (sorvető), mely, mint a cég minden gyártmánya, tartósságra számított szilárdsága s egyszerűsége és könnyűsége által tűnik ki. Vannak több rendű kukoricamorzsolók, azok közt gőzre való, tisztító készülékkel és zsákolóval ellátott. Az előbb említett szalmakötőfonó itt is ki van állítva s működésben szemlélhető. E gép egy munkással és két gyermekkel naponta 1800 méter vékonyabb zsúpnak való, vagy vastagabb, kazalmegerősítésre szolgáló szalma- vagy szénaköteleket fon.

Egy német lapnak a Clayton & Schuttleworth kiállításáról írt következő soraival végezzük közleményünket: Magyarország mezőgazdái, kik megértették a kor szavát, hogy belterjessék a csarnokot tanulmányuk tárgyává tenni. Feltalálják abban teljes szertárát mindazon eszközöknek, melyeknek előnyös alkalmazása által abba a helyzetbe jönnek, hogy boldogulásukat s az ország művelődését előmozdíthassák. Egy gazda sem fogja e csarnokot elhagyni azon öntudat nélkül, hogy csak okszerű gépiüzem alkalmazásában van az ország üdvé.

Helyi, megyei és vegyes hírek.

Kinevezés a veszprémi egyházmegye körében. Ó felsége, a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a veszprémi székes káptalanban *végi Fogronics Antal* pápai főesperesnek a somogyi főesperességre, *Derics József* segédsdi főesperesnek a pápai főesperességre és *János Agoston* első mesterkanonoknak a segédsdi főesperességre való fokozatos előléptését jóváhagyván, — az ekként megüresedett utolsó mesterkanonoki székre *Szabó György* kiliti plébános-alesperest, nemkülömben ugyanezen veszprémi székesegyházhoz tiszteletbeli kanonokokká: *Németh János* ércsi plébános-alesperest és *Konkolgyi Anbrus* tapolczai plébános-alesperest nevezte ki és *Mild Mihály* Sümegh városi plébános-alesperesnek a keresztelő szent Jánosról nevezett stola címzetes prépostságot adományozta.

A zala-egerszegi vadásztársaság f. hó 21-én tartotta alakuló s tisztújító közgyűlését. A választás eredménye: *Gózonny László* elnök, *Krosztz János* alelnök. Somogy János fővadászmester, *Trsztyánszky Odön* alvadászmester, *dr. Czinder István* ügyész, *Hajik István* pénztáros, *Kaffehr Béla* jegyző. Választmányi tagok: *dr. Gyömörey Vince*, *dr. Hary István*, *Horváth Miklós*, *dr. Isó János*, *dr. Mangin Károly*, *Radulovits Gerő*.

A vidéki magyar lapszerkesztőknek az országos kongresszusra vonatkozó előértekezlete f. hó 20-án volt Balaton-Füreden. Jelen voltak a „Somogyi”, „Zala”, „Zalai Tanügy”, „Veszprémi Közöny”, „Veszprémi független hírlap”, „Pápai Lapok” és lapunk szerkesztői. Képviselet voltak a „Balaton” és a „Pécsi figyelő”. Az előértekezlet az országos kongresszus határményét augusztus 24-ére tűzte ki s egy felhívás kibocsátását határozta el a szerkesztőkhez a kongresszuson való megjelenés tárgyában. Végül tüztesen megállapította a megvitató tárgyakat, legkevésbé sem zárva ki, hogy egyeseknek esetleg indítványai szintén tárgyaltsanak. A felhívás s a javaslat lapunk más helyén egész terjedelmében olvasható.

A csáktornyai magyarnyelvi pottanfolyamra 36 tanító jelentkezett: 18 Muraközéből, 7 Mosony, 3 Sopron-5 Vasmegegyéből és 3 a vend vidékről. A tanfolyam vezetésével *Belányi Tivadar* és *Margitai József* képezői tanárok lettek megbízva. A tanfolyam megnyitása f. hó 14-én volt.

A csáktornyai önkényes tüzoltó-egylet tagjai f. hó 18-án este fáklyás zenével tisztelték meg Sárossy

